Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Patientsäkerhet och beredskap
Vårdhygien Stockholm

Krav för god hygienisk standard, rehabilitering i öppenvård

Kraven är framtagna av Vårdhygien Stockholm i samråd med avtalsenheterna inom HSF. Kraven är centrala men inte heltäckande för att uppnå god hygienisk standard. Utifrån lokala förutsättningar kan andra krav än de som tas upp här tillkomma.

Bilagan ska fyllas i av verksamhetschef i samråd med medicinskt ledningsansvarig som ska ha god kännedom om referenserna. Det åligger leverantören/medicinskt ansvarig att anlita experter när kunskap saknas så att dokumentet blir sanningsenligt ifylld.

Kraven utgår från Hälso- och sjukvårdslagen 2017:30 och Patientsäkerhetslagen 2010:659 (med tillägg 2017:62). Centrala krav är:

> ”Vården ska vara av god kvalitet *med en god hygienisk standard* och tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet” (Hälso- och sjukvårdslagen, kap 5 § 1)
>
> ”Där det bedrivs hälso- och sjukvård skall det finnas *den personal, de lokaler och den utrustning* som behövs för att god vård skall kunna ges” (Hälso- och sjukvårdslagen § 2)
>
> ”Hälso- och sjukvårdspersonalen ska utföra sitt arbete i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. En patient ska ges sakkunnig och omsorgsfull hälso- och sjukvård som uppfyller dessa krav” (Patientsäkerhetslagen 2010:659 kap 6 § 1). I begreppet ”*sakkunnig vård*” ingår det vårdhygieniska (smittförebyggande) kunskapsområdet.

God hygienisk standard enligt Socialstyrelsen innebär att:
https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/vardhygien/

Personal

- har goda kunskaper om smitta och smittförebyggande arbetssätt
- tillämpar ett smittförebyggande arbetssätt vid kontakt med patienter och vid hantering av medicintekniska produkter
- verksamheten är organiserad och planerad så att personal ska kunna tillämpa ett smittförebyggande arbetssätt i alla situationer
- har tillgång till vårdhygienisk expertis både i det förebyggande arbetet och vid löpande problem

Lokaler

- är utformade och inredda så att personalen ska kunna tillämpa ett smittförebyggande arbetssätt i alla situationer

Utrustning

- både medicinteknisk och annan utrustning uppfyller relevanta krav så att den inte riskerar att sprida smittämnen till och mellan patienter, personal eller besökare
- medicintekniska produkter är korrekt förpackade och förvarade så att hanteringen inte riskerar att sprida smittämnen
- medicintekniska produkter för flergångsbruk rengörs, desinfekteras och eventuellt steriliseras enligt tillverkarens anvisningar

Krav för god hygienisk standard, rehabilitering i öppenvård

Företag/Vårdgivare .....

Mottagningsadress .....

Behörig representant för Leverantören .....

Datum .....

Basala hygienrutiner, SOSFS 2015:10

Vid nej ge förklaring i kommentarrutan

1. All personal ska följa basala hygienrutiner vid arbetsmoment i vård, behandling, undersökning och träning som innebär fysisk kontakt med en patient samt kontakt med ytor och föremål med risk för överföring av smittämnen.	Ja ☐ Nej ☐
2. All personal bär arbetskläder som består av underdel och en kortärmad överdel eller en sammansatt över och underdel (kortärmad klänning) vid vård, undersökning, behandling och träning samt i rum där orena instrument, utensilier, kroppsvätskor, tvätt och/eller avfall hanteras.	Ja ☐ Nej ☐
3. Arbetsgivaren tillhandahåller och ansvarar för tvätt av arbetsdräkt (AFS 2023:10).	Ja ☐ Nej ☐

4. All personal har enligt punkt 2, möjlighet att byta arbetsdräkt varje dag och vid behov.	Ja ☐ Nej ☐
5. Skriftlig rutin för hantering av värmeplagg finns.	Ja ☐ Nej ☐
6. Skriftlig rutin för hantering av ytterplagg finns.	Ja ☐ Nej ☐
7. All personal har händer och underarmar fria från armbandsur, smycken, förband, stödskenor eller motsvarande samt att naglarna är korta och fria från konstgjorda material oavsett yrkeskategori enligt punkt 2.	Ja ☐ Nej ☐
8. Möjlighet till handtvätt och handdesinfektion finns för personal, i varje rum/lokal där patienter vårdas, behandlas, undersöks och tränar samt i rum där orena instrument, utensilier, kroppsvätskor och tvätt och/eller avfall hanteras.	Ja ☐ Nej ☐
9. Väggfasta och lättillgängliga hållare finns för flytande tvål, torkpapper, alkoholbaserat handdesinfektionsmedel, engångsplastförkläden, undersökningshandskar och stänkskydd i varje rum/lokal där patienter vårdas, behandlas, undersöks och tränar samt i rum där orena instrument, utensilier, kroppsvätskor och tvätt och/eller avfall hanteras.	Ja ☐ Nej ☐
10. Väggfasta och lättillgängliga hållare för alkoholbaserat handdesinfektionsmedel för personal i samtalsrum.	Ja ☐ Nej ☐
11. Orena arbetskläder skickas till externt tvätteri med kvalitetssäkrad tvättprocess. Om Nej. Beskriv i kommentarrutan hur ni kvalitetssäkrar tvättprocessen och organiserar tvätthanteringen.	Ja ☐ Nej ☐
Kommentar	

Personlig skyddsutrustning. Vid nej, ge förklaring i kommentarrutan

12. Stänkskydd finns tillgänglig vid arbete som medför risk för stänk av kroppsvätskor mot ansikte.	Ja ☐ Nej ☐
Kommentar	

Lokaler, fast inredning och utrustning

Se referenslista, Byggenskap och Vårdhygien (BoV) se även indelning av lokaler i hygienklasser s. 28-31.

Alla rum där vård, behandling, träning och mottagning sker av patienter ingår i hygienklass 2.

Om frågan ej är relevant svara nej skriv förklaring i kommentarrutan.

13. På förfrågan kan ritningar gällande lokaler/rum med fast inredning inritad, sändas in skyndsamt.	Ja ☐ Nej ☐
14. Lokaler och rum inreds och utrustas enligt BoV, det gäller också val av ytbeläggningar och material.	Ja ☐ Nej ☐
15. Arbetsbänkar är fria från medicintekniska produkter/utrustning, i undersökningsrum och behandlingsrum.	Ja ☐ Nej ☐
16. Läkemedelsrum/läkemedelsskåp finns (gäller verksamheter som hanterar läkemedel).	Ja ☐ Nej ☐
17. Väggfasta och lättillgängliga hållare för alkoholbaserat handdesinfektionsmedel finns direkt innanför ingång till träningslokal och är tilltillgänglig för alla.	Ja ☐ Nej ☐
18. Väggfasta hållare för handdesinfektion finns i anslutning till träningsredskap.	Ja ☐ Nej ☐
19. Tappställe finns för dricksvatten till patient, endast kallvatten.	Ja ☐ Nej ☐
20. Omklädningsrum för patienter finns.	Ja ☐ Nej ☐

21. Desinfektionsrum med spoldesinfektor och diskdesinfektor med *torkprogram* finns.	Ja ☐ Nej ☐
22. Arbetsgången i desinfektionsrummet går från orent till rent, korsande flöden undviks samt att oren och ren yta åtskiljs så att desinfekterat gods inte kontamineras.	Ja ☐ Nej ☐
23. I desinfektionsrummet förvaras inte desinfekterade instrument, textilier eller papper.	Ja ☐ Nej ☐
24. I desinfektionsrum med diskdesinfektor förekommer inte källsortering.	Ja ☐ Nej ☐
25. Separat skåp för förvaring av sterila medicintekniska produkter finns enligt SIS-TR 57:2020 Ange placering i kommentarrutan.	Ja ☐ Nej ☐
26. Separat skåp (ej placerat i desinfektionsrum) för förvaring av desinfekterade flergångsinstrument/utrustning (rengjorda och desinfekterade i diskdesinfektor) finns.	Ja ☐ Nej ☐
27. Förråd för förvaring av övriga produkter så som förbrukningsmaterial, rengjorda och desinfekterade produkter som träningsredskap, träningsmaterial och annan utrustning finns.	Ja ☐ Nej ☐
28. Golvförvaring undviks med hållare för större bollar, madrasser etc.	Ja ☐ Nej ☐
29. Separat förråd/förvaring för återlämnade ej rengjorda hjälpmedel finns.	Ja ☐ Nej ☐
30. Väggfast hållare för handdesinfektion finns tillgängligt vid förrådsrum och skåp.	Ja ☐ Nej ☐
31. Separat utrymme (inte direkt utanför eller i förråd) för avemballering finns (uppackning av levererade varor ur transportförpackningar). Om nej – beskriv processen för avemballering.	Ja ☐ Nej ☐
32. All personal byter om i omklädningsrum med WC och dusch.	Ja ☐ Nej ☐

33. Rena arbetskläder tillhandahålls av arbetsgivaren och förrådshålls på hyllor i omklädningsrum.	Ja ☐ Nej ☐
34. Väggfasta hållare för handdesinfektion finns vid skåp/hyllor för rena arbetskläder.	Ja ☐ Nej ☐
35. Ställning på hjul med tvättsäck för orena arbetskläder finns inne i omklädningsrummet.	Ja ☐ Nej ☐
36. Väggfast hållare för handdesinfektion finns vid tvättsäck för orena arbetskläder.	Ja ☐ Nej ☐
37. Separat städrum med utslagsback, tvättställ och vägghängd skyddsutrustning finns.	Ja ☐ Nej ☐
Om träningskök finns:	
38. Rutin finns på att patient informeras inför träning att: • Tvätta händerna med tvål och vatten. • Händer och underarmar är fria från smycken, plåster etc. • Huden är hel på händer och underarmar. • Använda ett rent köksförkläde.	Ja ☐ Nej ☐
39. Rutin finns för hantering av tillagade livsmedel i träningskök.	Ja ☐ Nej ☐
Behandling i bassäng	
40. Vid användning av träningsbassäng finns -rutin för rengöring och desinfektion samt städning av bassäng och dess omgivning. -rutin för patienter med riskfaktorer. - egenkontroller utförs enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd. Se Folkhälsomyndighetens allmänna råd (HSLF-FS 2021:11) om bassängbad och Folkhälsomyndighetens Vägledning om bassängbad.	

Kommentar

Rengöring och desinfektion av ytor, flergångsprodukter textilier och städ

Vid nej ge förklaring i kommentarrutan

41. Tillverkarens anvisningar för rengöring och desinfektion av flergångsprodukter följs.	Ja ☐ Nej ☐
42. Diskdesinfektor med torkprogram, används för rengöring och desinfektion av flergångsinstrument, exempelvis sax och pincett.	Ja ☐ Nej ☐
43. Regelbunden rengöring och desinfektion av ytor i vårdmiljö utförs enligt dokumentet, Rengöring och desinfektions av ytor i vårdmiljö (RoD).	Ja ☐ Nej ☐
44. Rengöring och desinfektion utförs efter varje användning av träningsredskap, träningsmaterial och medicintekniska produkter för flergångsbruk.	Ja ☐ Nej ☐
45. Väggfasta hållare för ytdesinfektion med tensid samt engångsduk för ytor finns.	Ja ☐ Nej ☐
46. Städning i verksamhetens lokaler, utförs enligt dokumenten, Städning i vårdmiljö (SIV) och SS 8760014:2017.	Ja ☐ Nej ☐
47. Textilier tvättas efter varje användning i en kvalitetssäkrad tvättprocess.	Ja ☐ Nej ☐
Vattenbad, kyl- och värmebehandling	
48. Vid användning av vattenbad, för t.ex. utprovning och modifiering av ortos eller vid varmhållning av produkt för värmebehandling, töms, rengörs och desinfekteras behållare efter varje användning.	Ja ☐ Nej ☐
49. Utrustning för kyl- och värmebehandling ska rengöras och desinfekteras efter användning på patient innan de placeras i separat kylskåp/värmeskåp eller behållare avsett för ändamålet.	Ja ☐ Nej ☐
Kommentar	

Skriftliga rutiner för: Vid nej ge förklaring i kommentarrutan

50. Rengöring och desinfektion efter varje användning av träningsredskap, träningsmaterial och medicintekniska produkter för flergångsbruk.	Ja ☐ Nej ☐
51. Regelbunden rengöring och desinfektion av ytor Huddesinfektion före punktion av hud (t.ex. akupunktur).	Ja ☐ Nej ☐
52. Huddesinfektion före punktion av hud (t.ex. akupunktur).	Ja ☐ Nej ☐
53. Användning av behållare för stickande/skärande avfall vid arbetsmomentet (t.ex. akupunktur).	Ja ☐ Nej ☐
54. Uppdukning av material för vård och behandling, separat för varje patient på nydesinfekterad yta (t.ex. akupunktur).	Ja ☐ Nej ☐
55. Kassering av öppnade och framtagna sterila produktförpackningar (även oöppnad förpackning) efter varje patient.	Ja ☐ Nej ☐
56. Patientinformation gällande handhygien i samband med besök för undersökning, vård, behandling och träning.	Ja ☐ Nej ☐
57. Att patienter med pågående infektion inte besöker rehabiliteringen.	Ja ☐ Nej ☐
Kommentar	

Inköp Vid nej ge förklaring i kommentarrutan

58 Verksamheten ställer krav på medicintekniska produkter för flergångsbruk. - Skötselanvisning på svenska ska finnas på samtliga produkter. - I skötselanvisning ska anges vilka metoder som kan användas för rengöring och desinfektion och i förekommande fall sterilisering. Metoderna/medlen ska vara vedertagna inom svensk sjukvård. - Produkterna bör tåla värmedesinfektion vid minst 85 grader C.	Ja ☐ Nej ☐

- Produkter som är märkt med överstruken 2:a ⧖ betraktas som engångsprodukt och kasseras efter en användning på en patient.	
Kommentar	

Personal Vid nej ge förklaring kommentarrutan

59 Grundläggande vårdhygienisk kompetens säkerställs inom verksamheten. Beskriv hur.	Ja ☐ Nej ☐
60 Handlingsprogram inom Stockholms län är kända för och tillämpas av all personal oavsett yrkeskategori. Handlingsprogram för/vid: * Blodburen smitta * Calicivirus s.k. vinterkräksjukan * MRSA, VRE, ESBLcarba, ESBL bildande Enterobacteriaceae * Legionella, Förebyggande åtgärder * Tuberkulos	Ja ☐ Nej ☐
Kommentar	

Leverantören

61 Följer Region Stockholms Handlingsprogram för att minska vårdrelaterade infektioner i hälso- och sjukvården.	Ja ☐ Nej ☐
62 Implementerar Vägledningen för vårdhygiensikt arbete, Kunskapsstyrning hälso- och sjukvård.	Ja ☐ Nej ☐
Kommentar	

Referenser

Planering av vårdlokaler
Byggnation och Vårdhygien. Vårdhygieniska aspekter vid ny- och ombyggnation samt renovering av vårdlokaler 4.e upplagan
2688917_SFVH_Byggnation_och_vårdhygien_BOV_2025-06-24.pdf

Basal hygien
Basala hygienrutiner Basala hygienrutiner | Vårdgivarguiden
E-utbildning om basal hygien Digitala utbildningar inom Vårdhygien | Vårdgivarguiden (vardgivarguiden.se)

Bassängbad
Folkhälsomyndighetens allmänna råd om bassängbad HSLF-FS 2021:11 — Folkhälsomyndigheten
Vägledning om bassängbad — Folkhälsomyndigheten

Förebygga mikrobiologiska arbetsmiljörisker och blodsmitta
Risker i arbetsmiljön (AFS 2023:10), föreskrifter - Arbetsmiljöverket

Medicintekniska produkter, rengöring, desinfektion och förrådshållning
Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2021:32) om kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om medicintekniska produkter.
Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2021:32) om kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om medicintekniska produkter | Läkemedelsverket (lakemedelsverket.se)
Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården; Senaste version av HSLF-FS 2021:52 Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården; - Socialstyrelsen

Teknisk rapport SIS-TR 57:2020: Handbok för grundläggande rekommendationer för lagerhållning, hantering och transport av sterila medicintekniska produkter inom hälso- och sjukvård, tandvård och djursjukvård. Behörighet krävs

Rengöring och desinfektion av ytor samt städning i vårdmiljö
Rengöring och Desinfektion av ytor i vårdmiljö, RoD. Region Stockholm.
Rengöring och desinfektion.pdf | Vårdgivarguiden (vardgivarguiden.se)

Städning i vårdlokaler (SIV) Vårdhygieniska rekommendationer för städ-, service-, vård- och omsorgspersonal, 2a reviderade utgåvan, 2020. https://sfvh.se/stadning-av-vardlokaler-siv

Smittskydd och vårdhygien
Smittskydd Stockholm för uppgifter om aktuella handlingsprogram, uppgifter om smittskyddsanmälan, övriga smittskyddsfrågor och kontaktuppgifter. Smittskydd Stockholm | Vårdgivarguiden (vardgivarguiden.se)
Vårdhygien Region Stockholm för uppgift om smittämnen, handlingsprogram, vårdhygieniska riktlinjer och kontaktuppgifter; Vårdhygien | Vårdgivarguiden (vardgivarguiden.se)
Handlingsprogram för att förebygga vårdrelaterade infektioner och smittspridning – Riktlinje för hälso- och sjukvård samt tandvård. Region Stockholm; Handlingsprogram - VRI.pdf | Vårdgivarguiden (vardgivarguiden.se)

Vårdhandboken - Inera
Översikt av publicerade avsnitt Alla ämnen A-Ö - Vårdhandboken (vardhandboken.se)
Läs det som berör er verksamhet.

Dokument från SKR:s Kunskapsstyrning
Vägledning för vårdhygieniskt arbete Vägledning för vårdhygieniskt arbete | Kunskapsstyrning vård | SKR

Socialstyrelsen
SOSFS 2015:10 Basal hygien i vård och omsorg
SOSFS 2011:9 Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete